

Zwrot płatności

Obowiązek zwrotu wcześniej otrzymanych płatności powstaje w przypadku:

- 1) Rolnik zwraca pomoc na zalesianie w pełnej wysokości za cały okres jej pobierania, jeżeli:
  - 1) zalesiony grunt nie został przekwalifikowany na grunt leśny z uwagi na negatywną ocenę udatności uprawy leśnej,
  - 2) uprawa leśna założona na gruntach rolnych została zlikwidowana przed upływem 15 lat od dnia uzyskania pierwszej płatności na zalesianie (w przypadku zalesienia gruntów innych niż rolne przed upływem 5 lat), chyba że wystąpiły wyjątkowe okoliczności siły wyższej:
    - grunty zalesione zostały wyłączone zgodnie z przepisami o gospodarce nieruchomościami,
    - dokonano scalenia gruntów objętych pomocą na zalesianie,
    - wystąpiła inna okoliczność, której nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania, mająca wpływ na realizację tego zobowiązania i będąca wynikiem przyczyn niezależnych od rolnika;
  - 3) przeniósł własność lub współwłasność wszystkich gruntów objętych wnioskiem o pomoc albo ich części na rzecz innego rolnika w wyniku umowy sprzedaży lub innej umowy, a rolnik, który przejął własność lub współwłasność gruntów objętych wnioskiem o pomoc, nie spełnił warunków określonych w rozporządzeniu
- 2) Rolnik zwraca pomoc na zalesianie w części za cały okres jej pobierania, jeżeli uprawa leśna założona na gruntach rolnych została częściowo zlikwidowana przed upływem 15 lat od dnia uzyskania pierwszej płatności na zalesianie, rolnik zwraca pomoc na zalesianie w pełnej wysokości za cały okres jej pobierania wypłaconą w odniesieniu do gruntów, na których uprawa ta została zlikwidowana (w przypadku zalesienia gruntów innych niż rolne przed upływem 5 lat), chyba że wystąpiły wyjątkowe okoliczności siły wyższej:
  - grunty zalesione zostały wyłączone zgodnie z przepisami o gospodarce nieruchomościami,
  - dokonano scalenia gruntów objętych pomocą na zalesianie;
  - wystąpiła inna okoliczność, której nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania, mająca wpływ na realizację tego zobowiązania i będąca wynikiem przyczyn niezależnych od rolnika.
  - rolnik zwraca wsparcie na zalesienie, w części przeznaczonej na ogrodzenie uprawy leśnej, jeżeli nie wykonał ogrodzenia części uprawy leśnej, nie zostało ono utrzymane do terminu wskazanego w planie zalesienia lub siatka użyta do grodzienia nie spełnia wymagań określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, a wykonanie tego ogrodzenia została przewidziane w planie zalesiania;
  - rolnik zwraca premię pielęgnacyjną, w części przeznaczonej na ochronę uprawy leśnej przed zwierzyną, za cały okres jej pobierania, jeżeli nie zastosował indywidualnych środków ochrony, w tym repelentów, lub nie posiada dowodu zakupu repelentów, a zastosowanie tych środków było przewidziane w planie zalesienia;
  - jeżeli grunt zalesiony przez rolnika nie jest gruntem o nachyleniu terenu powyżej 12°, a wsparcie na zalesianie lub premia pielęgnacyjna do tych gruntów zostały przyznane temu rolnikowi z tytułu dokonania zalesienia na stokach o nachyleniu terenu powyżej 12°, rolnik zwraca:
    - 1) wsparcie na zalesienie w części stanowiącej różnicę między wysokością tego wsparcia, jaką rolnik otrzymał, a wysokością, jaką rolnik powinien otrzymać;

- 2) premię pielęgnacyjną w części stanowiącej różnicę między wysokością tej premii, jaką rolnik otrzymał, a wysokością, jaką rolnik powinien otrzymać, za cały okres jej pobierania.
- rolnik zwraca część pomocy na zalesianie wypłaconą do tej części zalesionych gruntów, które nie zostały przekwalifikowane na grunt leśny z uwagi na negatywną ocenę udatności uprawy leśnej;
  - rolnik zwraca część pomocy na zalesianie wypłaconą do gruntów, których własność lub współwłasność została przeniesiona na rzecz innego rolnika, który nie złożył w terminie 35 dni od dnia przeniesienia własności/współwłasności tych gruntów wniosku o pomoc do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o pomoc przekazującego.

Rolnik zwraca premię pielęgnacyjną za dany rok kalendarzowy lub wsparcie na zalesienie w wysokości, która jest określona w tabelce zamieszczonej poniżej do rozporządzenia, jeżeli w wyniku kontroli zostanie stwierdzone, że:

- 1) nie realizuje planu zalesienia;
- 2) nie posiada dokumentów, potwierdzających zakup sadzonek przeznaczonych do zalesienia.

WYSOKOŚĆ ZMNIEJSZEŃ LUB ZWROTÓW WSPARCIA NA ZALESIENIE I PREMII PIELĘGNACYJNEJ

1	Wsparcie na zalesienie	Brak dowodu zakupu sadzonek	50 % wsparcia na zalesienie
2		Przekroczenie co najmniej o 20 % planowanego udziału w powierzchni uprawy leśnej drzew gatunków iglastych	25 % wsparcia na zalesienie
3	Premia pielęgnacyjna	Niewykaszenie roślinności zagłuszającej sadzonki	25 % premii pielęgnacyjnej
4		Niewykonanie cięć pielęgnacyjnych drzew określonych w planie zalesienia	25 % premii pielęgnacyjnej

Rolnikowi nie wypłaca się pomocy na zalesianie w kolejnych latach następujących po stwierdzeniu okoliczności powodujących konieczność zwrotu tej pomocy w pełnej wysokości za cały okres jej pobierania, przy czym:

- 1) pomocy tej nie wypłaca się rolnikowi w kolejnych latach następujących po stwierdzeniu, że zalesiony grunt nie został przekwalifikowany na grunt leśny z uwagi na negatywną ocenę udatności uprawy leśnej, do gruntów które nie zostały przekwalifikowane na grunt leśny z uwagi na negatywną ocenę udatności uprawy leśnej;
- 2) pomocy tej nie wypłaca się rolnikowi w kolejnych latach następujących po stwierdzeniu, że uprawa leśna założona na gruntach rolnych została zlikwidowana przed upływem 15 lat od dnia uzyskania pierwszej płatności na zalesianie (w przypadku zalesienia gruntów innych niż rolne przed upływem 5 lat), do gruntów na których uprawa leśna została zlikwidowana;

- 3) pomocy tej nie wypłaca się rolnikowi w kolejnych latach następujących po stwierdzeniu, że rolnik, na którego została przeniesiona własność lub współwłasność nie złożył w terminie 35 dni licząc od dnia przeniesienia własności/współwłasności tych gruntów wniosku o pomoc do kierownika biura powiatowego Agencji, do gruntów których własność lub współwłasność została przeniesiona.

W przypadku nieprzekwalifikowania zalesionego gruntu na grunt leśny z przyczyn innych niż negatywna ocena udatności, do nieprzekwalifikowanego gruntu rolnikowi nie wypłaca się premii pielęgnacyjnej w piątym roku od zalesienia oraz premii zalesieniowej począwszy od piątego roku od zalesienia.

Siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności – brak obowiązku zwrotu płatności

W przypadku uznania działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, rolnik, który realizuje zobowiązania 5-cio lub 15-sto letniego, w ramach działania Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne, nie będzie zobowiązany do zwrotu otrzymanej pomocy na zalesianie.

Przypadki działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności określone w art. 47 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006, obejmującej:

- śmierć rolnika (i nie został złożony wniosek transferowy lub wniosek o wypłatę),
- długotrwałą niezdolność rolnika do wykonywania zawodu,
- wywłaszczenie dużej części gospodarstwa, jeżeli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu podjęcia zobowiązania,
- katastrofę naturalną poważnie dotykającą grunty gospodarstwa.

Ponadto do wyjątkowych okoliczności zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. z 2009 roku Nr 48, poz. 390, z późn. zm.), których wystąpienie nie powoduje konieczności zwrotu wcześniej otrzymanych płatności należy zaliczyć:

- wywłaszczenie gruntów zalesionych zgodnie z przepisami o gospodarce nieruchomościami,
- scalenie gruntów objętych pomocą na zalesianie,
- inną okoliczność, której nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania zalesieniowego, mająca wpływ na realizację tego zobowiązania i będąca wynikiem przyczyn niezależnych od rolnika.

Przypadki działania siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności wraz z odpowiednimi dowodami wymaganymi przez właściwe władze rolnik powinien zgłaszać na piśmie kierownikowi biura powiatowego Agencji, w ciągu 10 dni roboczych od dnia, w którym Wnioskodawca lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać tej czynności.

Powyższy katalog zdarzeń, które mogą stanowić w danym przypadku działanie siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajne, jest katalogiem otwartym. Oznacza to, możliwość uznania przez właściwy organ (Kierownika BP), w wyniku indywidualnego rozpatrzenia danej sprawy, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów występujących w sprawie, innego zdarzenia za przypadek działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności.

Dowodem potwierdzającym wystąpienie siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, może być na podstawie art. 75 § 1 Kpa wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem, a w szczególności:

- odpis skrócony aktu zgonu rolnika,
- w przypadku długotrwałej niezdolności do wykonywania zawodu:
  - zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
  - odpis postanowienia sądu o zastosowaniu albo przedłużeniu tymczasowego aresztowania,
  - wezwanie sądu do odbycia kary pozbawienia wolności albo aresztu,
- w przypadku katastrofy naturalnej poważnie dotykającej grunty gospodarstwa:
  - protokół oszacowania szkód w uprawach rolnych, spowodowanych przez np. obsunięcie się ziemi lub lawinę (katastrofa trwale uniemożliwiająca prowadzenie działalności rolniczej) w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, sporządzony przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce powstania szkody,
  - dokument potwierdzający wystąpienie szkody w uprawach rolnych, z którego wynika powierzchnia upraw, na których wystąpiła szkoda spowodowana przez ryzyka (lawina, obsunięcie się ziemi), sporządzony przez zakład ubezpieczeń, z którym rolnik zawarł umowę ubezpieczenia upraw co najmniej od jednego z tych ryzyk,
  - pisemne oświadczenia potwierdzające wystąpienie szkody w uprawach rolnych, spowodowanej przez ryzyka (np. obsunięcie się ziemi lub lawinę), sporządzone przez dwóch świadków, którzy nie są domownikami rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników - w przypadku gdy komisja, o której mowa w pkt 1, nie została powołana oraz uprawy nie zostały objęte umową ubezpieczenia,
  - decyzję właściwego organu nadzoru budowlanego, wydana na podstawie przepisów prawa budowlanego, określająca zakres i termin wykonania niezbędnych robót w celu uporządkowania terenu katastrofy i zabezpieczenia budynku służącego gospodarce rolnej do czasu wykonania robót doprowadzających budynek do stanu właściwego,
- w przypadku, gdy grunty zalesione zostały wywłaszczone zgodnie z przepisami o gospodarce nieruchomościami
  - decyzję administracyjną właściwego organu (np. starosty) w sprawie wywłaszczenia nieruchomości,
- w przypadku dokonano scalenia gruntów objętych pomocą na zalesianie
  - decyzję administracyjną właściwego organu (np. starosty) w sprawie wywłaszczenia nieruchomości,
- w przypadku innych okoliczności, których nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania zalesieniowego
  - dowody potwierdzające wystąpienie danej okoliczności – uznawane przez kierownika BP.

W przypadku, gdy rolnik ubiegający się o przyznanie pomocy na zalesianie w ramach schematu I Zalesianie gruntów rolnych, nie może wykonać obowiązków wynikających z określonych norm i wymogów wzajemnej zgodności, nie będzie miał ustalonych obniżek płatności jeżeli w terminie 10 dni roboczych, od dnia, w którym rolnik uzyska taką możliwość poinformuje kierownika biura powiatowego, o zaistnieniu takich okoliczności nadzwyczajnych i przedłoży dowody potwierdzające ich zaistnienie.

W przypadku, gdy podczas trwania zobowiązania nastąpiło przeniesienie własności zalesionych gruntów na rzecz innego rolnika, zgodnie z art. 44 ust. 3 rozporządzenia nr 1974/2006, częściowa likwidacja uprawy leśnej, o nie więcej niż 10 % względem obszaru objętego zobowiązaniem, nie skutkuje obowiązkiem zwrotu pomocy na zalesianie w pełnej wysokości za cały okres jej pobierania wyplaconą do gruntów, na których uprawa ta została zlikwidowana.

W takim przypadku rolnik musi dostarczyć do Kierownika Biura Powiatowego ARiMR umowę, na podstawie której nastąpiło przeniesienie własności gruntów objętych zobowiązaniem.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 rozporządzenia Komisji (UE) Nr 65/2011 w związku z art. 23 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 za wyjątkiem działania siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności w rozumieniu artykułu 31 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 złożenie wniosku o wypłatę pomocy na zalesianie po terminie prowadzi do zmniejszenia, o 1% za każdy dzień roboczy, kwot, do których rolnik byłby uprawniony, jeżeli wniosek o pomoc zostałby złożony w terminie.

W przypadku uznania przez Kierownika biura powiatowego działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności złożenie *wniosku o wypłatę pomocy na zalesianie* w terminie od dnia 16 maja do dnia 10 czerwca nie będzie skutkowało nałożeniem sankcji terminowych.